

VENDIM
Nr. 15, datë 21.3.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtar e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtar e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Besnik Imeraj	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “

me sekretare Blerina Basha, në datën 29.10.2013, mori në shqyrtim mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 40/13 Akti, që i përket:

KËRKUESE: Fatbardha Vokopola.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Anesti Çausi, Marjeta Prifti, Eleni Karamitro (Çausi), Theodhori Çausi
Agjencia Kombëtare e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr. 1403, datë 18.7.2006, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; i vendimit nr. 41, datë 10.9.2008, të Gjykatës së Apelit Vlorë; i vendimit nr. 00-2012-31, datë 19.1.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Neni 134, pika 1, shkronja “g”, i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 43, pika “ç”, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, shqyrtoi parashtrimet e kërkueses, që kërkonte pranimin e kërkesës; prapësimet e subjektit të interesuar, që kërkonte rrëzimin e kërkesës dhe pasi diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuësja është bashkëpronare e një pasurie të paluajtshme truall me sipërfaqe 100 vreten, të kthyer me vendimin nr. 81, datë 14.6.1995, nga ish-Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (KKKP) Vlorë, si trashëgimtare e ish-pronarit Ferit Vokopola. Kjo pronë është regjistruar dhe në Zyrën Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZVRPP) Vlorë.

2. Ky vendim është kundërshtuar gjyqësisht nga kërkuësja, me objekt përcaktimin dhe saktësimin e kufijve të sipërfaqes së njohur dhe kthimin e një sipërfaqeje tjetër prej 11.250 m². Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 1468, datë 29.10.2002, ka ndryshuar vendimin e KKKP Vlorë duke i kthyer kërkueses dhe bashkëpronarëve të tjerë edhe 11.500 m² të tjerë. Kjo pasuri është regjistruar gjithashtu në ZVRPP Vlorë.

3. Komisioni i Ndarjes së Tokës, Bashkia Vlorë, i ka dhënë trashëgimtarëve të Marie Çausit, ku bën pjesë dhe subjekti i interesuar, 4750 m² truall në përdorim, pronë e cila mbivendoset me pronën e kthyer në favor të kërkueses dhe bashkëpronarëve të tjerë. Më pas, trualli i dhënë në përdorim është kaluar në pronësi të trashëgimtarëve të Marie Çausit. Për këtë arsye, kërkuësja i është drejtuar gjykatës me padi për të kundërshtuar vendimin nr. 100, datë 19.4.1996 të KKKP-së Vlorë në favor të Mihal Çausit, njërit prej trashëgimtarëve të Marie Çausit.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 1403, datë 18.7.2006, ka vendosur “*Rrëzimin e padisë.*”

5. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 1, datë 9.1.2007, ka vendosur: “*Lënien në fuqi të vendimit nr. 1403, datë 18.7.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë.*”

6. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 219, datë 18.3.2008, ka vendosur: “*Lënien në fuqi të vendimit nr. 1, datë 19.1.2007 të Gjykatës së Apelit Vlorë për pjesën që rrëzon padinë e paditëses Fatbardha Vokopola për kundërshtimin e vendimit nr. 100, datë 19.4.1996 të KKKP Vlorë. Prishjen e vendimit në lidhje*

me shitesën e objektit të padisë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë me trup tjetër gjykues.”

7. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 41, datë 10.9.2008, ka vendosur: “Lënien në fuqi të vendimit nr. 1403, datë 18.7.2006, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për pjesën që rrëzon padinë e paditëses Fatbardha Vokopola dhe çregjistrimin nga regjistrat hipotekorë të ZRPP Vlorë të pasurisë nr. 2/42 në emër të trashëgimtarëve të Marie Çaushtit.”

8. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 31, datë 19.1.2012, ka vendosur: “Mospranimin e rekursit.”

II

9. **Kërkuesja** pretendon se gjykimi i kësaj çështjeje në të tri shkallët e gjykimit është bërë në kundërshtim me parimin e procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42, 131/f të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, për këto arsye:

9.1. *Është cenuar parimi i paanshmërisë në gjykim nga Gjykata e Apelit.* Kryesuesja e trupit gjykues, I.B., ka qenë anëtare e trupit gjykues në gjykimin e çështjes për herë të parë nga Gjykata e Apelit Vlorë. Meqenëse u kërkua përjashtimi i saj nga gjykimi, gjykata e pranoi kërkesën duke u zëvendësuar nga gjyqtarja A.L. Kur e njëjta çështje u kthye për rigjykim në Gjykatën e Apelit nga Gjykata e Lartë, gjyqtarja I.B. nuk dha dorëheqjen, megjithëse ekzistonin të njëjtat kushte për të cilat ishte dorëhequr herën e parë. E njëjta situatë ka ndodhur edhe me gjyqtaren M.R. Në rigjykimin e kësaj çështjeje në Gjykatën e Apelit, kërkuesja pretendon se nuk ka pasur mundësi të kërkojë përjashtimin e gjyqtareve, pasi gjykimi në atë shkallë është zhvilluar në mungesë të kërkueses.

9.2. *Gjykatat kanë interpretuar gabim rrethanat dhe faktet e çështjes* duke vlerësuar si të ligjshëm aktin e marrjes së tokës në pronësi nga familja Çaushtit, subjekti i interesuar në këtë gjykim.

9.3. *Është cenuar parimi i sigurisë juridike.* E drejta e pronësisë së kërkueses për sipërfaqen prej 100 vreten është njohur me vendimin nr. 81, datë 14.6.1995, të KKKP-së Vlorë. Kjo e drejtë është konfirmuar dhe nga vendimi nr. 1468, datë 29.10.2002, i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Ndërsa Komisioni i Ndarjes së Tokës, me aktin e marrjes së tokës në përdorim në vitin 1995 dhe në pronësi me AMPT nr. 20724, datë 15.10.1996, ka disponuar të njëjtën pasuri në favor të familjes Çaushtit.

9.4. *Është cenuar e drejta për t’u dëgjuar dhe për t’u mbrojtur.* Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke vendosur moskalimin e çështjes në seancë, ka mohuar të drejtën për t’u mbrojtur dhe për t’u dëgjuar nga gjykata.

10. **Subjekti i interesuar** parashtroi se:

10.1 Pretendimi për anshmëri të trupit gjykues në Gjykatën e Apelit Vlorë, si rrjedhojë e pranisë në gjykim të gjyqtarës I.B. nuk është i bazuar, pasi gjykimi të cilit i referohet kërkuesja është tërësisht i ndryshëm nga procesi të cilin ajo ankimon si të parregullt para kësaj Gjykate. Po ashtu, edhe pretendimi lidhur me paanshmërinë e gjyqtarës M.R., e cila në gjykimin e parë të nisur nga kërkuesja kishte dhënë dorëheqjen, ndërsa pas kthimit për rigjykim nga Gjykata e Lartë nuk veproi në të njëjtën mënyrë, është i paargumentuar. Ajo gjyqtare nuk e dha dorëheqjen herën e dytë, sepse, siç rezultoi edhe nga dosja, gjatë gjykimit të parë u vërtetua se ai proces nuk kishte lidhje me gjykimin tjetër të iniciuar po nga kërkuesja.

10.2 Lidhur me pretendimin tjetër të kërkueses për mosrealizimin e të drejtës së mbrojtjes para dhomës së këshillimit në Gjykatën e Lartë, duke qenë se u vendos moskalimi i çështjes për gjykim, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk kishte arsye pse të dëgjonte palët kur kriteret formale për pranimin e rekursit nuk ishin plotësuar.

10.3 Pretendimet e kërkueses lidhur me mohimin e të drejtës së pronës nëpërmjet një procesi të parregullt i referohen vetëm çështjeve të interpretimit të ligjit dhe jo standardeve kushtetuese. Gjykata kushtetuese nuk merr në shqyrtim çështje të interpretimit të ligjit, ato janë në juridiksion të gjykatave të zakonshme.

10.4 Kërkuesja nuk i ka shteruar mjetet juridike në kuptimin që ajo nuk i ka ngritur pretendimet e saj në shkallët më të ulëta të gjykimit dhe, për këtë shkak, nuk duhet të legjitimohet në kërkimet e saj.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Mbi kërkimet paraprake

11. Gjykata, fillimisht, e shih të nevojshme të shprehet mbi disa kërkime paraprake të kërkueses. Së pari, me anë të kërkesës paraprake të kërkueses, të paraqitur para kësaj Gjykate, me datë 7.10.2013, kërkuesja kërkoi kufizimin e objektit të kërkesës vetëm në shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit

nr. 00-2012-31, datë 19.1.2012, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe vendimit nr. 41, datë 10.9.2008, të Gjykatës së Apelit Vlorë.

B. Mbi pretendimin për anshmëri të trupit gjykues në Gjykatën e Apelit Vlorë

12. Gjykata, në jurisprudencë të vazhdueshme, ka theksuar rëndësinë e respektimit të parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme, me qëllim respektimin e të drejtave të palëve gjatë gjithë procesit. Kështu, ajo ka theksuar se në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, ekzistojnë dy teste për të vlerësuar nëse një gjykatë është e paanshme: i pari, konsiston në përcaktimin e bindjes personale të gjyqtarit në një çështje konkrete. Ndërsa testi i dytë lidhet me vlerësimin nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të ligjshëm në këtë drejtim. Përjashtimi i këtyre dyshimeve është garanci për besimin që duhet të frymëzojnë gjykatat në një shoqëri demokratike për publikun dhe mbi të gjitha, për palët në procesin gjyqësor (*shih vendimin nr. 18/2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet subjektiv, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin objektiv me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimit prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohej nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv. Në shtetin e së drejtës, kjo kërkesë merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë që duhet të krijojnë në çdo rast në shoqërinë demokratike jo vetëm palët në gjykim, por çdo qytetar i thjeshtë (*shih vendimet nr. 16/2003; nr. 7/2008; nr. 11/2008; nr. 23/2008; nr. 10/2009, të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në kuadrin e parimeve kushtetuese që qëndrojnë në themel të një procesi të rregullt gjyqësor, respektimi i parimit të paanshmërisë mundëson krijimin e besimit tek gjyqësori me qëllim që drejtësia jo vetëm të bëhet, por dhe të shihet që po bëhet. Në demokraci, ligjshmëria e rolit të gjyqtarit varet jo vetëm nga qenia e tij, por dhe nga shfaqja e tij i paanshëm dhe i pavarur, duke qenë se roli i tij gjatë gjykimit duhet të jetë pasiv dhe *super partes*. Kur shqyrtohet një çështje e caktuar ekziston një arsye legjitime për të dyshuar se një gjyqtar nuk është i paanshëm, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimet nr. 23/2008 dhe nr. 11/2013, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Nisur nga këto standarde të përcaktuara në jurisprudencë të vazhdueshme nga kjo Gjykatë, duhen parë faktet dhe rrethanat e çështjes konkrete. Kështu, kërkuësja pretendon se ka kërkuar përjashtimin e gjyqtarës I.B., duke iu referuar procesverbaleve të seancës gjyqësore të datave 1.12.2006 dhe 26.12.2006, kërkesë e cila, sipas saj, nuk është marrë parasysh.

16. Gjykata, duke iu referuar dosjes gjyqësore, konkretisht, procesverbaleve përkatëse të gjykimit në Gjykatën e Apelit Vlorë, nuk evidenton ndonjë kërkesë për përjashtim. Kështu, në procesverbalin e datës 1.12.2006 është pasqyruar kërkesa e bërë nga kërkuësja për shtyrje të gjykimit, i cili u shty për në datën 26.12.2006. Nga procesverbali i kësaj seance nuk rezulton që gjyqtarja I.B. të jetë anëtare e trupit gjykues. Gjithashtu, në procesverbal nuk është pasqyruar ndonjë veprim tjetër që lidhet me këtë fakt si p.sh. heqje dorë nga vetë gjyqtari apo kërkesë. Gjykata vlerëson se për procesin gjyqësor në tërësi është i rëndësishëm fakti nëse gjyqtari që kundërshtohet nga kërkuësja ka qenë apo jo pjesë e trupit gjykues gjatë rigjykimit. Ky fakt nuk vërtetohet nga dosja gjyqësore, prandaj pretendimi për anshmëri të trupit gjykues nuk arriti të provohej para kësaj Gjykate.

17. I njëjti pretendim ngrihet edhe për gjyqtaren M.R., e cila në gjykimin e parë, me të njëjtat palë por me objekt të ndryshëm, ka kërkuar dorëheqjen nga gjykimi i çështjes, pasi ishte caktuar për të gjykuar një çështje tjetër me të njëjtat palë. Dorëheqja është pranuar nga kryetari i Gjykatës së Apelit Vlorë, gjë që është evidentuar në dosjen gjyqësore. Në gjykimin e dytë, pas kthimit për rigjykim nga Gjykata e Lartë, gjyqtarja M.R. ka qenë sërish në trup gjykues. Kësaj radhe gjyqtarja nuk dha dorëheqjen, pasi ishte vërtetuar tashmë se ky gjykim ishte me objekt të ndryshëm nga tjetri.

18. Gjykata thekson se vlerësimi i dhënies ose jo të dorëheqjes së gjyqtarit nga gjykimi i një çështjeje, është në vlerësimin e vetë gjyqtarit, i cili çmon nëse ekzistojnë rrethana të tilla që mund të kompromentojnë gjykimin e tij në një çështje të caktuar. Në rastin konkret, pavarësisht sjelljes së gjyqtarës M.R., e cila ka çmuar se nuk ndodhet në kushtet e dhënies së dorëheqjes, kërkuësja ka pasur mundësi të kërkojë përjashtimin e saj nga gjykimi, gjë e cila nuk është bërë. Në këtë mënyrë, kërkuësja nuk arriti të provojë pretendimin për

anshmëri të trupit gjykues para kësaj Gjykate.

19. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se pretendimi për anshmëri të trupit gjykues gjatë gjykimit në Gjykatën e Apelit Vlorë, nuk është i bazuar.

C. Mbi të drejtën për t'u dëgjuar në Gjykatën e Lartë

20. Kërkuesja pretendon se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, edhe pse nga ajo janë pretenduar shkelje të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat më të ulëta, si dhe shkaqe (shkelje procedurale) të parashikuara nga neni 472 i KPC-së.

21. Gjykata, në jurisprudencën e saj të vazhdueshme, ka theksuar se Kolegji i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, është organi që analizon dhe vlerëson nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit, duke vlerësuar kështu nëse rekursi përmban shkaqe për t'u kaluar për shqyrtim në seancë gjyqësore. Si për pranimin, ashtu edhe për mospranimin e rekursit, dhoma e këshillimit, nëpërmjet arsyetimit të vendimeve të saj, luan rolin e një filtri seleksionues të kërkesave që i drejtohen Gjykatës së Lartë.

22. Sigurisht që palët përpara kësaj trupe gjyqësore, në një numër të madh rastesh, *prima facie* i plotësojnë formalisht kriteret që kërkesa e tyre të shkojë në seancë publike, por kjo nuk mund t'ia deformojë funksionin vlerësues dhomës së këshillimit. Në rast se Kolegji, në dhomën e këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk gjejnë mbështetje në aktet e administruara në dosjen gjyqësore, atëherë është në kompetencën e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimet nr. 22/2011; nr. 36/2011; nr. 19/2013, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Duke iu referuar rastit konkret, Kolegji Civil, në dhomë këshillimi, ka vlerësuar pretendimet e kërkueses në dritën e fakteve të pasqyruara në dosje. Për këtë arsye, ai ka çmuar se nuk ka shkaqe për t'i shqyrtuar në seancë. Në vështrim të sa më lart, Gjykata vlerëson se procesi në dhomën e këshillimit nuk ka cenuar të drejtën për t'u dëgjuar të kërkueses dhe si i tillë nuk është rrjedhojë e një procesi të parregullt ligjor, në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës.

24. Në përfundim, Gjykata konstaton se në çështjen objekt shqyrtimi nuk ndodhemi para cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6/1 i KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f”, dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës; nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Besnik Imeraj